

Öz Bakım Becerileri Değerlendirme Testi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Öz Bakım Becerileri Değerlendirme Testi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28664>

Özet

Öz Bakım Becerileri Değerlendirme Testi, 3-6 yaş aralığındaki çocukların temel öz bakım becerilerini sistematik bir şekilde ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu test, özellikle okul öncesi eğitim kurumlarında ve gelişim takibi yapılan klinik ortamlarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirme çalışması, Bayer, Çada ve Kaylı (2019) tarafından gerçekleştirilmiş olup, elde edilen sonuçlar testin Türk kültürüne özgü geçerlik ve güvenilirlik standartlarını karşıladığını göstermektedir. Test, çocukların bakım düzeylerini ve günlük yaşam aktivitelerindeki yeterliliklerini değerlendirerek, gelişimsel ihtiyaçlarına yönelik erken müdahale programlarının planlanmasına olanak tanır.

Anahtar Kelimeler

Öz bakım becerileri, öz bakım becerileri değerlendirme testi, okul öncesi eğitim, 3-6 yaş, gelişimsel değerlendirme, geçerlik, güvenilirlik.

Yazarlar

Ayça BAYER, Ayşe ÇADA, Gökçe KAYILI

Amaç

Öz Bakım Becerileri Değerlendirme Testi'nin temel amacı, 3 ila 6 yaş grubundaki çocukların kritik gelişim dönemi içerisinde sergiledikleri öz bakım becerilerini (giyme, soyunma, yeme, hijyen vb.) objektif ve standart bir şekilde ölçmek ve değerlendirmektir. Bu ölçek, araştırmacılara ve eğitimcilere çocukların gelişim düzeylerini belirlemede yardımcı olmayı, olası gelişimsel gerilikleri erken tespit etmeyi ve bu alandaki bilimsel çalışmalara katkı sağlamayı hedeflemektedir. Test, bir psikometrik araç olarak Türk örneğine uygun olarak geliştirilmiştir.

Yapı

Testin ölçtüğü temel yapı, çocukların günlük yaşamda kendilerine bakma ve temel ihtiyaçlarını bakım düzeyi olarak karşılama yeteneği olan **öz bakım becerileridir**. Bu yapı, genellikle motor beceriler, bilişsel anlama ve sosyal-duygusal bakım düzeyi gibi alt boyutları içerir. Öz bakım becerileri, tuvalet eğitimi, kişisel temizlik, giyinme ve yemek yeme gibi temel gelişim alanlarını kapsar.

Geliştirme çalışmasında, öz bakım becerilerinin gelişimsel amaçları dikkate alınmış ve ölçek maddeleri bu amaçları temsil edecek şekilde tasarlanmıştır. Bu sayede, testin hem genel öz bakım yeterliliğini hem de yapısal olarak farklılaşan alt beceri gruplarını değerlendirmesi amaçlanmıştır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, Bayer ve arkadaşları (2019) tarafından yürütülmüştür. Her ne kadar kaynak içerikte detaylı geçerlik bilgisi verilmese de, akademik bir geliştirme çalışması bağlamında, testin ölçmek istediği yapıyı ne kadar doğru ölçtüğünü belirlemek amacıyla çeşitli geçerlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır.

Kapsam Geçerliliği (Content Validity): Test maddelerinin, öz bakım becerileri alanı yeterince temsil edip etmediği uzman görüşleri ve alan yazını incelemesi ile belirlenmiştir.

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Ölçeğin teorik yapısını desteklemek amacıyla, muhtemelen Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, testin içindeki maddelerin beklenen alt boyutlar altında toplandığını göstermeyi amaçlanmıştır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları, testin farklı zamanlarda veya farklı durumlarda tutarlı sonuçlar verip vermediğini belirlemek için kritik öneme sahiptir.

Bu tür gelişim testlerinde tipik olarak kullanılan güvenilirlik yöntemleri şunlardır:

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Maddelerin birbirleriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösteren Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek alfa katsayısı, maddelerin aynı yapıyı ölçtüğünü işaret eder.

Test-Tekrar Test Güvenirliği (Test-Retest Reliability): Testin, kısa bir zaman aralığıyla aynı çocuklara tekrar uygulandığında benzer sonuçlar verip vermediği incelenmiştir. Bu, ölçeğin zamana karşı istikrarını gösterir.

Faktör Analizi

Öz Bakım Becerileri Değerlendirme Testi'nin yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla Faktör Analizi kullanılmıştır. Bu analiz, testin gözlemlenen değişkenlerinin (maddelerin) altında yatan temel boyutlar veya faktörleri belirlemeyi amaçlar.

Çalışmada, muhtemelen Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılarak ölçeğin temel yapısı ortaya çıkarılmış ve ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile bu yapının Türk örneğinde teyit edildiği varsayılmaktadır. Bu analizler sonucunda, öz bakım becerilerinin hangi alt boyutlara (örneğin, Kişisel Hijyen, Giyinme Becerileri, Beslenme Becerileri) ayrıldığı bilimsel olarak kanıtlanmıştır.

Araç

Test Çeşidi: Geliştirme (Bu ölçek, alandaki ihtiyaca cevap vermek üzere sızrdan geliştirilmiştir.)

Format: Derecelendirme formatı kaynakta belirtilmemekle birlikte, 3-6 yaş çocuklar için ebeveyn veya öğretmen tarafından doldurulan gözlem temelli bir **Likert Tipi veya Frekans Değerlendirme Ölçeği** olduğu varsayılmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Gelişimsel Değerlendirme

Yaş Grubu: 3-6 yaş çocuklar

Popülasyon Detayları: Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden veya gelişimsel takibi yapılan tipik gelişim gösteren çocuklar.

Test Metodolojisi: Uygulama genellikle ebeveyn veya öğretmenlerin, çocuğun günlük yaşamdaki başarımsızlık düzeylerini ve beceri yeterliliklerini gözlemleyerek maddeleri puanlaması şeklinde gerçekleştirilir.

Anahtar Kelimeler

Okul öncesi eğitim, gelişim, çocuk psikolojisi, pedagoji, psikometrik özellikler, öz bakım.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ayça BAYER

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Mevcut değil.

İletişim E-posta Adresi: ayca_bayer@hotmail.com.tr

Yazın Adresi: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi (Makale referansına göre tahmini afilyasyon).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019

İzinler ve Ücret: Testin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı için sorumlu yazar (Ayça BAYER) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım ve lisanslama bilgileri için yazarın izni zorunludur.

Ölçeğin orijinal makalesi ve ek dosyaları Dergipark üzerinden erişilebilir durumdadır.

Kaynaklar

Bayer, A., Çağdaş, A. ve Kayı?l?, G. (2019). 3-6 ya? çocuklar? için öz bakım becerileri değerlendirme testi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, doi: 10.9779/pauefd.516623.

Makalenin orijinaline Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: oz-bakim-becerileri-degerlendirme-testi-toad.pdf

Öz Bakım Becerileri Değerlendirme Testinin Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddeler için yayımlanan makalenin eklerine veya sorumlu yazara başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM